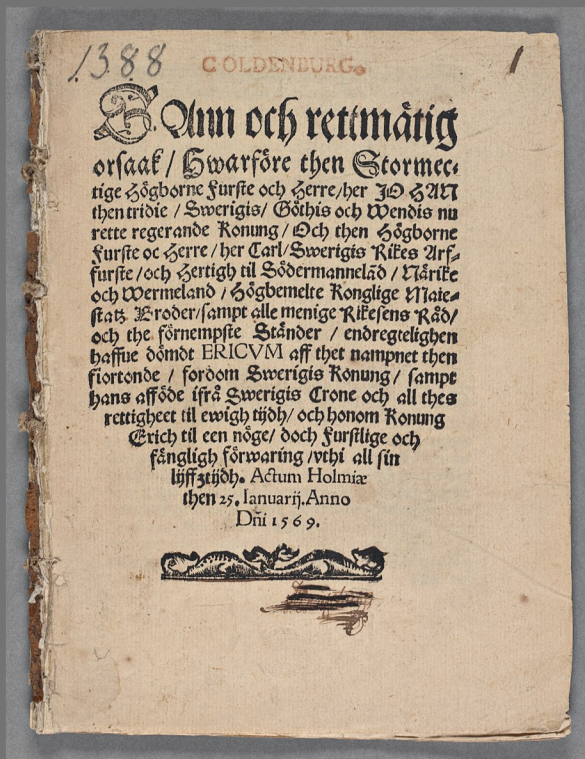

Sann och rettmätig orsaak, Hwarföre then ...

SOT // Kungl. förordningar / 2. saml.

Tillkomstår 1569

Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

En och rettmätig

orsak / Swarföre then Stormec-
 tige Högborne furste och Herre/her JOHAN
 then tridie / Swerigis/ Göthis och Wendis nu
 rette regerande Konung / Och then Högborne
 furste oc Herre / her Carl / Swerigis Rikes Arf-
 furste / och Hertigh til Södermannelad / Närke
 och Wermeland / Högbernelte Konglige Maie-
 stats Broder / sampt alle menige Rikesens Råd /
 och the förnempste Ständer / endregtelighen
 haffue dömdt ERICVM aff thet namnet then
 fiortonde / fordom Swerigis Konung / sampt
 hans afföde isfrå Swerigis Trone och all thes
 rettigheet til ewigh tindh / och honom Konung
 Erich til een nöge / doch furstlige och
 fångligh förwaring / vthi all sin
 löffztindh. Actum Holmiæ
 then 25. Januarij. Anno
 Dni 1569.

L Bland then motegang och weders-
möde som alla menniskior / Land och Cla-
tioner härj werlden som offtast kan hende
oc wedherfare / är icke thenne then ringe-
ste / at man sijn olycke för så så mennis-
kior kan beklage / ther man kan haffue sig
någghen godh hugswalelse til at förmode
igen / vthan heller twert emoot äre the alt förmonge som
glädie sigh at anners ofärd / och sküte än tå til medh effo-
ter medh hwardh the kunne / Så at thesfore bätre wore /
at dölie sijn ofärd och fördrage henne thet bestte man kunde /
så lunge Gudh thet tillater / än at glädie sine owener /
och än tå ther vthöffuer föröke sin egen skadhe. Kunde
ock hende the Sweska thet samme / ther the sijn rettmätis-
ge saak tilkenne giffue wille. Likwel på thet icke någhen
skulle tenckie / at thet är skeede aff blott haat och aff-
uund / eller ock för någon annen låtferdigh orsaak skul / at
Konung Erich är kommen ifrå Regementet här i Swe-
rigis Rike / Och serdeles mådan the Swenske icke äre een-
samme vm all then wedermöde / skadhe och thet förderff-
ni vpå thet ottende år / sedan han är kommen til Reges-
mentet / haffuer warit bedriffuit / ther igenom så monge
åhrliche både ädle och oädle / så wäl vthlendste som ins-
lendste äre ynteligen kompne vm godz / löff och ähre / v-
than Lagh / foge och all rettwise / Vthan thet haffuer
ock nååt til monge andre Potentaters vnderfater vm
Kring hele östresion / och wäl flercståds / som sigh kunne
haffue ther vthöffuer beklage. Thersfore ock på thet at thsi
som än saken icke kunde aldeles ware rett herettet / eller

ellicke vii någer finnes künde / som theres rettmätige besvä-
ringer och företagende / til thet wersta vebtyde wille / Ty
haffue the icke welet eller kunnet hafft fördragh / at late
thenne theris rette och sanferdighe berettelse / doch kortelis-
gen och klarlighen / gå vebti trycket / Swadth orsaken är til
Konung Erichs ofärd / och huarföre han och hans affö-
de äre dömda ifrå Swerigis Crone och then Konglige Re-
gerung. At effter thet the allerede ofskylleligen alt för mys-
tic haffue nucit hans Regimente ondt at / thet the ännu
händer emellan haffue och icke sjarligen förgåte eller för-
winne kunne / Mätte för then skul (effter som tilbörlig
är) skylden wendes tijt / råden hon kommen är / och in vpå
benämde Konung Erich och hans onde orettwise och skä-
delige Rådghiffuere / Så at alle / vebti hwadh som helst
höghe eller nidrighe Ståndthe ware kunne / måge the see
och förnimme / at såsom han haffuer warit en gruffueligh
Tyran / och en påfirnere til all ond råd / skadelige och orets-
wise gerningar / och sådant hwarcken genom godh råd och
förmaning / eller någre andre medhel icke haffuer kunnet
hielpel / honom thet at förmenne eller ock förtage / Så haff-
uer doch vthan tuiffuel Gudh vpå thet sidste för mongens
gudhfruchtiges suckan / innerligh bön och begäran skul /
vpweckt Kong. Mai. och hans Kong. Mai. elskelige kät-
re Brodher / och någhre flere vchaff the förnempste i
Swerigis Rike / som vpå then tidhen hwarcken hade Land
eller någhen synnerligh förmögenheet / ther medh någhet
sådant stoort werck kunde bedrifuas / at intage itt heelt
Kongarike / vchaff en sådana mechtigh Tyrann / för them
haffuer doch Konung Erichs store och ogudachtige welle
mätte

mätt falle / vpå så strackot och liten tids tidh till görendes / at ingen man hade rezligen innan then tidhen kunnet fardes Riket endelongs igenom / för ån all Slot och befestningar och hele Riket war kommet / så ock Konung Erich sielff medh / vthi Kong. Mai. hån der / fånglig. Och ale sådant / thet icke licet är vndrandes / vthan någhen synnerlig skoor blodz vthgintelse tilgånget / hwilket allene Gudz store vnderlige / synnerlighe eigit werck och bedress warit haffuer / alle Tyranner / ogudachtige och öffuerdådige menniskior / serdeles höge och weldige Potentater / til itt gråseligit exempel / och en wardnagel / at ware sikh så weldigh och mechtig som någon kan / Så straffer doch Gudh likwel Tyrannij / laster och ogerningar om sidher gruffueligen och försfärligen / genom hwadh medel som honom så synes / vnthe sikh icke bättere / effter som nu här medh tilgånget är. Så the mene sikh ware som allersäkerste och frjest / effter som alle historier thet medh giffue / Såsom ock gamle Konung Christiern / och nu thenne Konung Erich är händt och wedersfarit.

Förste Artikel.

Il thet förste / 2^ondoch Konung Erich icke alleneffter vtraff Konglig och Furstlig härkumpst född och bor ren är / vthan ock vthi Gudz fruchtan och til all årligheet vthaff sin salige käre her fader Konung Göstaffs höglofligh ihugkommelse / haffuer warit vpfödd / troligen förmant och hällen / Så haffuer han doch ale tid haffte en ond och Tyrannisk natur / benågen til monga laster och

2 ij

odygder.

odygder/ Hwarföre han ock räzligen ingen Gudfruchtig-
heet haffuer latit gå sigh til hiertat/ hwilket thet vchaff-
kan bewijfes/ at hwardh som han haffuer loffuat och be-
bressuat sin Ristelige käre Her Fader / til at hälle thet
Konglige Testamente widh made / som högbemelte och
höglöflige Herre / emellen sine Lijffzarrffvinger / menig-
ge Riket til bästa / och medh alle Ständernes endrec-
tige samptycke vdi H. Kong. Mai. Lijffzethdh hade vps-
rättet. Sämleledes hward som han seden vdi sin Cröning
menige Sverigis Rike sworit / thet haffuer han fast
ringe och ille hället.

Haffuer han ock måden högbemelte hans Salighe
käre Her Fader än leffde / och H. K. Mai. oweterlighen
hemligen latit handle med menige Rikets Ständer /
och fordret eedh och förscriffninger aff them. Lät ock
testligest besökie Kongen i Danmarch vñ Leigde / och
achtade hemligen begiffue sigh hädan aff Riket / haff-
uandes vthan tuiffuel mß sådant i sinnet / at sätia sigh
pp emoot sin Salighe Her Fader.

Såsom han ock elliest togh många vdi hägn och
förswar / som sigh/ icke allenest otillhörigen emoot Sa-
lige och höglöflige Herre / Konung Göstaff/ illa förs-
seedt hade / vthan the som ock wore H. K. Mai. och
Riket mycket vnder ögon / och til skadhe.

Vthöffuer alt thetta / haffuer ock Konung Erich
hafft then wanart / at han ifrå sin yngdom gernä haffuer
welet förtryckia och wanellka sin käre Systare/ både sine
Her Bröder och Sysster / hwilket han ock allerede stelte
vthi wercket. Och haffuer sådant alt gått then gode gam-
ble

ble Zerre / saligh och höglofligh ihugkommeise / så hart til
hiertat / at hans Kong. Mai. hade achtet at skilje honom
widh then Succession i Regimentet / som han tilförens
ne war årnedt til / hwar thet icke hade varit / at Konge
Mai. war aller nådighe Zerre och nu regerende Kon
ing / hade lagdt sigh ther emellen / så at **H. B. Mai.** med
knäfal och ödmüt förbön förskaffede thet så widt hoos
sin Salighe Käre Her Sader / at Konung Erich icke alles
nest bekom sin Her Saders wenstap igen / vthan fick be
hålle then förre Dignitet / som hans her Sader medh men
ghe Rikens Ständers samptycke / hade åhrnet honom
til / Men huadh tacksamheet han haffuer bewijst högbe
melte Kong. Mai. war nådighe Zerre ther emoot igen /
och huru han haffuer hållit the Loffte han gjorde **H. B.**
Mai. på samme tjd / thet haffuer han nogsampt seden
latit påskine / såsom här och widare framdelis skal förs
måldt bliffua.

Är och nogsampt weterligt / at han utan all måtte oc
vthöffuer all menniskligh förnufft och skal så haffuer was
rit mistänckt / at ingen / besynnerligen the som aff höghe
stånd warit haffua / eller andre som wore begåffuedhe
medh wett / smille och förstånd / kunde wara i så måtto för
hons befrjett. Och haffue sådane ochristelige mistancker
warit største orsaken och begynnelsen ther til / at många
åhrliche Mån / både vthaff höghe och niderige ständer /
äre ther igenom vdi hans Regemens tjd köpne på mys
ken olycke / sorg och wedermöde. En partt äre ther
med wordne brachte om theris gode rychte / Ähre / Luff
och lessnerne / Godz och theris wälfärd / effter som (ry
werr)

werr) alt för mycket skedt är / och här vdi längdan medh
godh skal wijdere skal betyghes.

II

Il thet andra / på thet han siet onde vpsät teste
bättre föreställe måtte / så haffuer han sedan han
war kommen til Regimentet / författet och vprat
tet så många Constitutioner / emellen sigh och sine Bröder
och andre / anammet så många förplichtelser och förscriff
ningar / och gjorde så många stadger / lika som han skul
le weler haffe så stor flit och omsorgh / at all ting
skulle teste ordentligere / skickeligere oc bättre tilgå. Men
vdi sanningen och grunden haffuer han thet med hafft i
sinne / at tråde ifrå sine förscrifningar / Loder och Loffer /
ifrå sin salige her Sadars Testemente / gode gamble sedwe
ner och Swerigis Lagh / och så orsack til sine Bröder och
alle andre / bådhe höge och nidrige Ständer här i Riket.
Och haffuer sådant icke annat varit än såsom giller och
nåt som man ställer för oskäligh Dixor / såsom nu i thet
tjoh alt för mycket är kunnigt och oppenbart wordit.

III

Il thet tredje / på thet ingen skulle vndkome hans
giller och snarer / så haffuer han gjort sigh een
Clampd / thet effter hans wille alle saker Döme
och affsäge skulle. Och hwar the icke kunde kome thet til /
medh Swerigis Lagh / som icke heller skee kunde / så
moste rå the Artickler hielpe / som han hade them för
stält /

stäl/ hwilke så wöre författade/ at så många som kome
ther före/ måtte anten settia godz et / löffuet eller åhren til.
Och kunde intet hielpe them för sådane giller / åhuru rett
the och kunde haffua vpå stå. för ty han hade utwahlde
sigh en Rådghiffuare benemd Jören Peersson / then han
vthi alt sitt ochristelige förhaffuende brukede Riket til
förderff / hwilken och synnerligh lampa och sätt hade / til
at stelle sådant vthi wercket. Och såsom han betroodde
honom best om alle andre sine och Riketsens wårdande sa
ker / så beslutade han och medh honom / huru Lagh och
rettwisa skulle hållas widh macht / och alle Dömer aff sä
yes vthi sine rettgänger. Och ther the som vthi Nenden
wöre / ån fast hade ther någon gensäyelse emoot / och vn
dertiden begäredde vpskuff til widere betenckande / wardt
likwäl sådant intet esserlatit / vthan thet måste bliffue
widh then doom som tilförenne aff Konungen och Jören
Peersson war beslutet / åhwadh thet war the andre mere
kiofft eller leede.

III.

Dil thet fierde / Haffuer och Konung Erich gjorde
och stichtat sådane Lagh / at hwem som först kunde
giffue någon saak tilkenne / som man kunde winne
någhens åhre / löff eller godz igenom / skulle åklagharen
haffua helstena aff godz et i löst och fast / och förbenens
de Jören Peersson then andre halfsparten / hwarföre mys
ket ogudachtigt och lättfärdigt sällskap / bleffue så gde
ne efter hwaras manz åhre och löff låt / at the gaffue sigh
ingen roo hwarcken natt eller dagh.

B

Til thz

Il thet femte/ Haffuer Konung Erich haffte een så
dane odygd och wanartigh natur/ at han the gam-
ble gode herrer/ Swerigis Rikis trogne Män och
Råd/ them högbemelte salige Herre Konung Göstaf /
högloflig ihugkommelse / Rådet til åhre och stoor för-
deel brukede / haffuer han them förtryckt/ och skutit och al-
deles förachtat. Och hwad the haffue rådt och sagde
honom / thet hölt han för spott och spee / eller han wende
thet elliest vthi then werste delen. Men onde / ogudachtis-
ge menniskior / hoffsund lügare / och them som på all arg-
heet wore förslagne / hwad the haffue föregiffuit / iwo min-
dre skåål och sanning the haffuer folgte medh / iwo min-
dre rettwise / och iwo mere skade och förderff the kunde
effterfølge / Iwo heller hörde och trodde han sådane / Icke
förty at han som offtest wiste iwo wel sielff bättre än han
giorde. Men effter han hadhe lust och wilie til at göre os-
rätt och thet som ondt war. Thersfore behagede honom /
alt thet som han kunde få orsaak och tilfelle vthaff / til at
göre och fullkompne thet som ondt war.

VI.

Il thet siette / Såsom han medh förbenemde sine
snarer och giller haffuer welet haffte sat medh and-
re ringere ständer / Så haffuer han ock strax eff-
ter sin Cröning sökt orsaak emoot sin Broder / then hög-
borne Furste och Herre / Her Magnus Hertig til Östergöt-
land / etc.

Alm och rettmå
tigh orsak/ Swarföre thū
Stormechtighe Högborne furste
och Herre / Hår Johan then tred-
ie / Swerigis / Böttes och wendes nu rette re-
gerende Konung / Och then Högborne furste
och Herre / Her Carl / Sweriges Rikes Arffur-
ste och Hertigh til Sudermanneland/ Närke och
Wermeland / Högbernelte Konunglige Maie-
stats Broder/ sampt Rikezens Råd och the för-
nempste Ständer i thetta Konge Rike Swerige/
endrechteligen hafue dömdt och affatt Konung
Erich then fiortonde aff thet namnpnet fordom
Sweriges Konung / sampt all hans affödho ifrå
Sweriges Trone och all thes rättigheet / The-
liges ock ifrå all hans arffuegodz och egen-
dom til ewigh tijdh / och dömdt honom

til ett nøge fengelse så lenge hans

liffztijd warar. Actum Holmie

then 25. Januarij Anno

Domini 1569.

applied of
1575

VIII.

Il thet ottonde/ Endoch the Danske vthen foge och orsaak haffue begynt thetta trüggh emoot Swerigis Rike/ och förgätit then wälgerning som salige Konung Göstass/ Höglöfflig ihugkommelse/ och Swerigis Rike them bewist haffuer/ Så haffuer doch Konüg Erich icke ogerne seedt/ at så skedde / vppå thet at thet gamble förbundet / som vthi högbemelte Saligh Konung Göstass och Konung Christierns tijd thesse Riker emellan war vprättet / måtte bliffue om intet för någhre puncter skuld/ som ther vthi wore författede/ hwilcke honom synnes någherledes ware honom tilhinders / at han icke kunde få twinge och prässe Swerigis Rikes inbyggere kásom han haffuer hafft i sinnet/ och han alt för mykit seden vdi wercket haffuer latit påstine.

IX.

Il thet niyonde/ Sedhen Konung Erich war kommen vdi vppenbar feigde med the Danske / och Konungen aff Danmark lāgh allerede för Elffzborgh / til ån tretiye eller fyretiye tusend starck / bādhe til hest och foot / Lāt han tā icke mere wārde sikh om Rikes sens wālfārd / ån at han ther til medh skulle ock begynne buldre hār inrikes / Och togh sikh i thet samme vthan all skål och rettmätigh orsaak / allenest vthaff blott haat / affwund / så ock genom andre skålmers ingiffuende een onödigh och skadeligh feigde före/ emoot sin broder / then Stormechtige Högborne Furste och Herre / Her Johan thū tridie Suerigis/ Götis oc Wendis zc. Konüg. wår aler nådige

ler nådige Herre / som så war Hertig vdi Finland / oanseend
des högbemelte Kong. Ma. oskyllicheet / och huad hielp /
bistånd och vndsetning S. R. Ma. på then tjdh hadhe
kunnet och welet giordt Riket emoot the Danske bådhe til
watn och land / effter som S. R. Ma. sigh vpå then tjdh
tilbödh. Och hade Konung Erich til sådant skadeligit bul
ler / ingen annen wigtigh orsaak at föregiffue / vthan at
thet högbemelte war allernådige Herre och Konung hade
giffuit sig i Swägerskap medh Stormechtige högborne
Furste och Herre Her Sigismundas Augustus Konung til
Pålen / Storfurste til Littowen / til Rysseland / Pryzen /
Masou / Samaiten och Lüfland / Herre och Arffvinge /
skulle sådant ware Swerigis Rike förfångligt och til ska
dhe (ändoch Gudh thes loff thet fast annorlunda fins
nes) han gaff ock före / at samme Gifftermål skulle ware
skedd emoot hans wilie / och honom owetterlighen / thet
doch medh hans breff och segel bewijsligit är / at han icke
alleneft ther til gaff sitt råd och samtycke / vthan haffuer
ock befordret samme saak genom sine scriffuelfer til högs
bemelte Kong. Ma. i Pålen.

Och vpå thet han teste lättare skulle komma Sweris
gis Rikis Ständer i then mening / at han skulle haffue fo
ge och orsaak til sådane sitt otillbörlighe förehaffuende / så
gaff han ock före / at högbemelte K. Ma. skulle ware på
then tjdh vdi förbund emoot Swerigis Rike medh Ko
nungen aff Danmark / hwilket / såsom alt annat / haffuer
warit S. R. Ma. skändelighen öffuer dychtat och lughet.
Och haffuer Konung Erich alleneft twinget en wettwil
ling til at säye sådant på högbemelte Kong. Ma. hwil

Den för swår pine och plåge skul haßfuer most bekenne thz
som aldriogh bliffuer eller war. Men sielßfuer haßfuer
han någre refer warit til sinnes at vpdrage Kongen i Dan
marck Riket til handa / Hade ock allerede stelt thet i wer
ket / besynnerligen seden han förmerckte / at han icke skulle
haßfue någen lengre framgång til at fulkone alt thz onde
han hade satt sigh före at gøre / såsom thet medh hans eg
ne breßf och handscriffter noghsampt kan berisfes. Ther
aff hwar åhrlich Swenst man lettelighen kan förstå / at
thet onde han haßfuer bestyldt andre före / thz haßfuer han
sielßf mest haßft i sinnet til at bedriffua. Och åhuru mykit
högbemelte Kong. Ma. wår nådige herre war ostyldigh
til thet saak / måtte H. K. Ma. doch icke bekome Leig
de / at komme til swars effter Swerigis bescreffne Lagh /
vthan Konung Erich låt vthan all lagligh och tilbörlich
förhör döma H. K. Ma. ifrå lifff och lessuerne / Succes
sion / Furstendömet / Arffuegodzen / Lösörer och alt thet
H. K. Ma. medh rette tilkom. Låt ock tå strax fiendli
gen angripe H. K. Ma. och taghe H. K. Ma. sampt H.
K. Ma. högborne Furstinne wår nådige frw och Drot
ning fångligh / och aff hånde H. K. Ma. Furstendömet /
Lösörer och alt hwadh H. K. Ma. åtte. Och seden haß
fuer han haßft H. K. Ma. sampt H. K. M. Furstinne vdi
ett hardt och beswärligie fångilse på femte åhr.

Vdi then samme skadelighe feigde togh Konungen
aff Danmarck Elßsborgh in / vthan all förhindring / och
drogh så sijn koos igen. Huru trolighen Konung Erich
haßfuer meent ther med Swerigis Rikes wålfärd / at han
icke mere haßfuer giordt them aff brecf och moostånd
som

som Swerigis argeste och förderffta sökt haffue. Utan
medler tühdy brachte then ene Swenske emoot then andra
til at mörde hwar annen inbyrdes/ som fast bättre hadhe
warit/ at bruke emoot Rikens fiender /thz kan hwar äbe
ligh och förständigh man betenckie.

Haffuer ock Konung Erich ibland mykit annet/ ther
han ingen orsaak til haffuer/ dragit högbemelte R. Ma.
thet til beswaring / at R. Ma. haffuer bekommet nå
gre hws in vdi Lijfland för een Summo penningar/ som
R. Ma. hade förstreckt R. Ma. til Pälten medh. Så
effter förscreffne hws äre ännu vnder Swerigis Cronel/ oc
R. Ma. haffuer them vdi haffuande wärie/ kan man
icke wete vdi hwadh måtte thet skulle ware Swerigis Ri
ke förfängligt och til skade/ Och wore wäl til önskaendes/
at Konung Erich hadhe så wäl förestäde och anwenda
Swertgis Crones inkumpst och rente. Men han haffuer
(thes werr) en stoor deel ther aff fast onytteligen förspildt
och förslöset.

X.

I thet tiyende/ När then otillbräglige och orettwise
dom effter een ofanferdigh anlagen war wär aller
nädighe Herre och Konung aff sagt vthaff then
menighe eenfallige man/ bleffue icke alleneft en part aff
Rikens Adel inläste på Stocholms Slott/ så länge the
moste samme dom försegle/ utan ock thñ högborne furste
Hertigh Magnus til Östergötland/ bleff ock aff Konung
Erich twingat / at gille och samtyckie samme dom /
emoot

smoot sitt eigte samwet/och then besigle / hwilket haffuer
gått 3. 5. 11. så hardt til sinnes / at 3. 11. år kommen
vdi en sadane surdom och swagheet / at til befruchtendes
år / at han aldrig kan komme til sijn helse igen.

XI.

Il thet elloffte / Haffuer ock Konung Erich sampt
med sinerådghiffuere Jören Peersson och Christer
Peersson / ther på practiceret / at the vdi like måts
te kunde handle medh then högborne Furste her Carl Sue
rigis Rikes Arssurste och Hertigh til Södermanneland /
Närke och Wermeland. Och haffuer allerede warit ther
mz til wercke / at 3. 11. skulle kome ifrå sitt Furstedöme /
oc föregiffuit / at the wille wederleggie 3. 11. ett stycke
land igen i Lijfland / thet doch Konung Erich icke sielss
haffuer kunnet försware / Endoch thet icke heller haffuer
warit hans allsuare / at 3. 5. 11. thet behälle skulle. Ther
vthöffuer år ock 3. 11. förhällit 3. 11. Furstedöme / och
renten aff alt 3. 11. arffuegodz / alt ifrå then tidh Kon
nung Erich kom til Regementet.

XII.

Il thet tollffte / Säsom Konung Erich sine eigne
Bröder icke haffuer welet förskone / Så haffuer han
ock welet komme then högborne Furstinne frw Ca
therina Konung Göstaffz / salige och högloflige ihugkom
melses / efterlatne husfru / Swertigis fordom Drottning /
vdi

vilket haffue
7. år komme
befruktende
igen.

ig Erich sampt
on och Christen
de vdi like må
te her Carl Sa
dermannelands
erede varit the
itt furstedsme
s. 7. ett styck
Erich icke full
e heller haffue
dalle skulle. The
urstedsme/ och
then tijdh 20

Erich sine
Så haffuer
urstinne frö
gloflige ihug
rdom Dro

vdi olempe hoos then menige man/ och latit gå för rychte
at s. VI. hölt medh Konungen aff Danmark / och at s.
VI. skulle haffue förstreckt honom een stoor summo penin
g r. Vdi samme handel skulle och the ädle och wälborne
herrer / her Peer Gressue til Wisingsborgh / Früherr til
Ridboholm. her Göstaf Oluffsson Früherr til Torpa /
och her Steen Erichsson Früherr til Gressnäs / ware.
Ther vthaff icke allenest mykin mistancke hoos then me
nige man emoot wälbemelte gode herrer haffuer förorsas
tes/ vthan och mykin annor luffz farlighheet. Ther vthöf
uer och någre theris och andre gode Mäns tienere äre illa
farne.

XIII

En thet trettonde/ haffuer och Konüg Erich haffue
een synnerligh odygd til at bewise them ondt / och
trachte them effter luffz / ähre och wälfärd som mest
wore gott wärde/ och gott vthaff honom hade förstycket.
Och ther någhen hade råket någerledes försee sigh emoot
honom/ hwilket så letteligen stee kunde/ at man sielff ther
intet wiste vthaff / thet och som offtest hende för ringe
mistancker skul/ så gaff han thet doch aldrig til/ och wena
de icke igen förre än han hade fått tilfelle til at hempnes.
Och då han mest stälte sig lustig och blid och vthloffuade
gott/ så hade han någet ondt i sinnet emoot huem thet då
kände vbriska. Säsom steddde mz then ädhle och welborne
herre her Oluff Göstafsson Früherr til Torpa/ then han
så nådigt först vndfick när han kom hem ifrå Tydland /
Men icke langt ther effter lät han leya try fallt witne/ eff
ter

ter hwiilke han lát döma honom ifrå löff och leffuerne.
Så ock två vthaff then ädle och wälborne Herres her
Swante Scures Gressue til Westerwijt och Erherres til
Zörningholms söner / hwiilke ock vdi thñ handel intet skyl
lige wore. Och wille sedan med heta tenger / glödh pans
nor / reckebender och andra plågor skämt wälbemelte her
Oluff til at bekenne på sine eigne förwanter och andre hö
ge personer / thet som aldrigh war eller bliffuer.

Så gjorde han ock wälbemelte Herre her Steen Eric
son zc. at sedan han hade sittit på thet tredje åhr fången i
Danmarck för hans skul / och war rådan heem kommen /
wille Konung Eric latit före honom til Nyköping medh
en hoop åtare dröggher / sampt medh hustru och barn / til
ett ewigt fångelse.

Sammeledes gjorde han ock wälbemelte Gressue Peer
hwiilket någre farlige och longe Legations reser hadhe
hafft för hans skul / och någre gånger warit hans feldts
öffuerste / och sigh losligen och wäl hade bewijst och för
hällit / thñ wille han ock så belöne / at han tractade honom
effter löff och leffuerne / för thet han icke wille late sättie
en hoop vthaff hans krigssfolk in vpå Bahws Klippaså
monga både aff Rytter och Knechter som han hade thet
til synnerligen latit vptekne / effter som hans Instruction
lydde / och seden late tage alla båtar och prämer ifrå thñ /
latandes them sedan thet temmerlighen bliffue vmbachte
vthaff fienderne / om the icke wille storme til Slottet / thet
til the doch ingen lågengheet hade på then tjd / effter han
hade hwarken Skytt eller Errot medh sigh.

The Tydske Ryttere han hadhe i Lüfland wille han
ock så

och så late bettale/ när the kräffde på the res besoldning /
at han wille late före them vnder sitt Skytt / lika som man
wille hälle Meen medh them/ och sküte them ther ihjäl.

Salige her Niels Swantesson som sigh åhrligen och
manlighen hadhe bewijst emoot Swerigis Rikes fiender /
then gjorde han then åhre / at han lät honom triumphere
medh en halmkrantz på en åkare hest/ för thet han icke ha-
de fulfögd hans ochristelige besalning / til at late mörde
och slå ihjäl någre hundrede Tydske Ryttere / och brenne
någre håredher vthaff vdi Westergötland / thet han och
hwarcken hade någon foge eller orsaak til.

Konung Erich hade och bestält för sin eighen Swä-
ger/ then högborne Furste her Christoffer Margressue til
Baden zc. at han skulle bliffue ihjäl slaghen i Resle / när
han senast drogh här vthaff landet.

Thet samme hade han och achtet late göre högborne
Furste Hertigh Magnus til Sachsen zc. sin egen närskyl-
le frende / hwilket någre unge Herremån skulle haffue be-
stält/ Och wille han thet igenom få orsaak emoot Adelen
här i Riket / på thet han sedhan kunde synas haffua thes
bättre rett at hempnes sin frendes dödh / på all then Adel
han hade funnet här vdi Stockholm.

Sådant alt som här nu förberördt är/ haffuer honom
icke tyckt nogh wara / at bewise sine systene och förwan-
ter här inrikes/ Vthan han haffuer icke heller förskonet an-
dre höge och förneimlige personer vthan landz / både Ko-
nungar/ Drotningar / Herrer och Furster/ thm han genom
sine ofornuflige scriffueller och ohöflighe taal haffuer
förachtet och förolämpet/ och thet medh giffuit orsaak/ at

monge mechtige och myndige Herrer som för wore honom
roedh wi ia och wenstap bewogne / och Riket måtte haffte
gott vchaff vdi thesse seigde tidher / såre worden til owener.

XIII.

Til thet fiortonde / Hassuer ock Konung Rich latic
bringe vm halften någre hundrede vchaff sine fattis
ge vnderfåter i Westergötland och Småland / icke
för någhen annert orsack skul / vthan at han meente thet
genom kunne twinge menige Rikesens inbyggere sigh til
theste större hørksamheet och lydno. Och hassuer han thet
til bruket en argh förtwiflat skalck benemd Oluff Aruidz
son / hwilken hassuer strax taghit alle the dödas godz och
löförer. Then samme skulle ock seden ån ytterligere hassue
latic aff hugge någre vchaff the förnåmpste Bønder vdi
hwar soth i Småland / hwar Gudh thet icke hadhe aff
wendt / och taghit honom förr aff daghe.

Konung Rich hadhe ock effterlatic Jören Peersson /
at han allene skulle fördele förlåningerne vch / hwilken ock
allene vpbar then rettigheet som hele Cantzelijet hassue plå
ghe / Doch lagade han wål så / at the som förlåningerne
hassue skulle / hade thet icke mycken nytte vchaff / Ty han
gaff bress tree, fyre eller flere / then ene effter then andra /
på een förlåning / Vnder tidhen når the ån singe bressuen
så singe the them i otidh / når renten war all vpboren / Je
ke thes mindre skulle han som förlåningz bressuet sict /
hålle Rostienst tilfyllst / hwilken ock elliest så högt war
refnat

reknat på alle förlänningar / at man icke mycken nytta ther
och aff haffue kunde / effter som förberödr är.

XV.

Til thet femtonde / Haffuer ock Konung Erich alla
tidh welet legge sigh then berömdelse til / at han
haffuer warit en förständig och driftigh krigzman /
hwilket vdi grunden fast annorlunde haffuer befunnes.
Til at slå folck ihäl och elliest sarghe them / ther haffuer
han wäl künnet sijn hand med / helst när han haffuer haffte
någen eensam för sigh / eller vdi iärn och boyer. Och haff
uer han medh sådane krigz anslagh medh sijn eggen hand
bracht vrn halsen / Item sarget och förderffuet til än sex
tiye personer / effter som hans egen Bardskärere M. Run
ge bekendte haffuer. Men för sine fiender haffuer han wa
rit (effter som Tyranner menige ware pläghe) then råds
deste man som werie kunde före / hwilket han noghsampe
haffuer latit påskine bådhe widh Zalmstadh / Rottneby /
så ock på thet Tugh han war at Wardbergh / ther han
altidh haffuer draghit vndan / så snart han haffuer för
nummet fienderne haffue warit för handen / och tagit thez
bådste krigzfolcket medh sigh / allenest therföre / at han
icke kunde ställe mere troo til sine trogne vnderfåter
än som til sine vppenbare fiender / ther igenom
the andre åre sedhen wordne förswages
dhe och vndertidhen lidhit skadhe
och nederlagh.

C ij

Eil thet

Il thet sextonde / Så haffuer ock Konung Rich
 altijdh latit sigh høre och förnimme både medh ord
 och scriffueller / at han helst til fridh wille ware be-
 någon / och icke gerna see / at något oskyligt Christet blodh
 skulle bliffue vthgjutit / Men vdi sanningen haffuer thet
 warit fast annorlunde / Ty ther haffuer doch både Keyse-
 re och Konungar / zerrer / Furster och Städer sigh tilbua-
 dit / at the wille handle i saken / så at thet kunde komma
 til fridh / hwilket doch Konung Rich haffuer vthslagit
 och ringa achtet / och haffuer altijdh hållet almoghan vp-
 pe medh lösa förtröstningar / ther medh han tenckte at sö-
 re krigh / åmeden en man hade warit qwar i Swerige. Och
 war han i sanning thes til sinnes / at thet aldriugh skulle
 haffua bliffuit fredh / åmeden hans Regemensz tijdh hade
 waret / ther medh han endeligen intet annat haffuer hafft
 i sinnet / vthan at han wille göra alla Swenska sigh til
 Lestor och träler / hwilket han ock haffuer welet beteckne
 medh then A^o sinen han sielss hadhe vthstucket i kopper /
 och achtede late then Figuren bliffue afftryckt. Och hade
 samme Figure sigh så / at ther vdi stodh en Man som leed
 de en A^o sna effter sigh / och then A^o sinen hadhe en stoor
 sandsäck flössfuet på ryggen / och effter A^o sinen gick en
 Man m^z een gislessom honom gisledde och slogh. Thenne
 lättnelsen / åhuru Konungen haffuer welet henne sielss
 vthtyde / så kan man litwel henne icke annorlinda förstå /
 än at then mannen som gick för A^o sinen / thet war Jören
 Peersson / han hade rådth til at leda A^o snan hwart honom
 syntes

syntes / tijt wågghen föll genast öffuer bergh och genom
 wadh. A sinen skulle ware menige Swerigis Rikes inbygg
 gere / både adle och oädle. Sandsäckten skulle betydte skatt
 och gårdar / store bekostninger / Constitutioner / Instruktioner / och
 förpligtelser. Bergen betydde longe och beswärlige reser /
 tungt och mödesampt leffuerne. Waden och watubecken
 skulle betydte (när A sinen ladde sig ther vdi) en liten
 wederqwetelse then siellen kom. Men seden A sinen reeste
 sig vp / och säcken war wååt bliffuen / skulle thet betydte
 dubbelt mere tunge och beswåring / sorgh och bedröffuels
 se. Mannen som gick effter A sinen war Konung Erich.
 Giften war olidelige Stadger och Articler / Konungsmend
 de marter / Propfoster och Stockeknechter / Swerdet och
 Böhelen. A r thet then tacksamheet / åhre och gunst
 som honom hade bordt bewise menige Swerigis inbygg
 re / för thet the haffue bekendt honom för theres förste
 Arff Konung / och bewijst honom så stoor åhre och mys
 tin tienist och troheet. Ther må sig Gudh öffuer förs
 barne.

XVII.

D I thez sinttöde / haffuer han ock alt ifrå sin yngdom
 leffuet vdi ett slæpt okyskt leffuerne / oc på sijn löfaca
 righeet / teslifest på lüngere och lurere och annet så
 dant löst och oåhrligt partij förspilt och anwendt / en
 stoor deel aff Rikesens inkumpst oc rente / utan all beskedes
 ligheet. Men vdi andre nyttighe vchgiffter til at löne sitt
 Frigsfolk och andre sine tienere / ther haffuer han warit alt
 förnykt

förnjödt och sparsam vpå / Och måste en part tiena honö
vdi try / fyra eller fem åhr för intet / och likwel late bruka
sig. Och när tå om sidher nöden så tilfadh / at någhet
skulle vchgiffues / och han fan icke så mykt i Rentekames
ren / som han haffue wille / Så måste tå Cammerererne
haffue skylden / at the hade alt bortstulit. Och oansees
des / at thet med ingen skäl bewises kunde / thet the honom
någet otroligen hade aff hendt / så lät han likwel bringe
thm vni halven / then ene effter then andra / Så at han på
någre fåå åhr lät henge oc halsbugge fyre sine Rentemes
stere / åhrliche oc gudfructige Karler / neli ghen Anders Niel
son / Måns Oluffsson / Erich Berg och Engilbrect An
dersson / Thz samme hade han ock actet göre Jöns Måns
son oc andre flere / m3 sådane betalning måste hans krigs
folck och andre som någet medh rette hade til at fordre /
som offtest ware til fridz.

XVIII.

Il thet adertonde / Vpå thet han medh någon foge
och rett skulle synes handle vdi sine blodgirige saker /
Så hade han vdi een besynnerlig bock anteknet thm
som han gerne wille haffue saak medh / ibland hvoiste wo
re meste parten aff the förnåmpste här vdi Riket / så ock
vchaff andre Ständer / både the som hadhe embeter och
andre / Vlår honom syntes ware tjd / tå fan han wål sat
huruledhes han skulle få saak medh them / och late bringe
them / anten ifrå gods / lijff eller åhre zc. Thet til hadhe
han vptenckt så monga Constitutioner / Instructioner /
förplichelser

förplietelse och Articlar. Item förordnet Konungsmets
och Jören Peersson/ at han letteligen vthan buller kunde
komma ther til medh. Genom sådant sätt äre monge bår
dhe ädle och oädle/ inländske och vthländske vtan någon
skuld eller brott iemmerligen komne vm halsen. En part
äre wordne marterede / råckte / pünzte och brende / at the
skulle bekenne thet som aldrigh war / och sedhan lagde på
stegel och hiwel. En part hengde/ drenchte / och vm natte
tjdh vdi kelleren mördte / och eliest yncfeligen brachte vns
lijff och lessuene. Och til yttermere bewijs wil man alles
nast någre vthländske personer namn giffue / som han
så måtte hassuer latit vmbringe. Först war en Gressue
son vthaff Franckerite kommen hit til Konung Erich /
at tilbude honom sijn tienist / then samma hassuer han
semmerligen latit martere och plåge / vthan någhen skuld
eller brott/ allenest för sine ochristelighe mistanckar skuld
som han hade fått til honom/ och sade han honom wara
hår inkommen allena för then skuld/ at han wille förgiff
ue honom/ ther til doch intet bewijs finnes kunde/ at han
sådant skulle hassue i sinnet / måtte doch litwel bliffue
streckt / pünzt och plåghet / och på sidstonne qwarteret/
och satter på fyre stegel. Doch hassuer han til thet sidste
ord sagdt / at han aldrigh hassuer någhen tjdh sådant
tänckt/ ån sider at hassft vdi sinnet at gøre/ och badh Gud
ware sikh så sant nådeligh / som han war ther vdi oskyl
digh. Och så hassue the mest alle sagdt / som han hassuer
latit aff liffue. I så måtte låt han ock vmbringe en Jen
rich widh namn Maximilianus / och seden han medh
fångilse och allehande marter hade latit plåga honom / låt

han binda honom hender och fötter / och om natten leggie
honom i en säck / och kasten i Norrestrom / Så gjorde
han ock flere. Vthaff Lunden i Engeland war en benemd
Johan Dimock til honom ankommen / som mykit gott
hade aff honom förskylde / honom lat han så belöne / at
han bleff afflagd ifrå löff och lessuerne / för någre löse vp
dichtade orsaker skuld / Doch wille han ther medh bewise
honom sijn gunst / at han benådde honom löffuett / och i
then stadh lat han Böldelen gøre honom then alsomstör-
ste wanähre och småleek som någon tjdh vptencfies kun-
de / och wille i så mätte skilie honom frå ähre och redhes-
ligheet.

XIX.

Til thet nittonde / Zwadth hans sinne och vpsät wa-
re haffuer medh Clerckerijt och the andelige perso-
ner här vdi Riket / thet kunde man wäl förnimma
vthaff then handel som hans Lärenestere her Dyonisia-
us och Jören Peersson begynte medh Presterskapet här i
Vpland / synnerlige vdi Roden / ther the effter Konun-
gens befalning sende budh effter Presterne medh Prophe-
ter och Stockeknecker / satte Presterne til Gelden och ifrå /
effter som the hade gott förstånd på saken. En part aff
Clerckerijt moste ock miste theres rente för någre löse or-
saker skuld. Ifrå Scholerne lat han ock tage the duglig-
geste Personer som ther kunde finnes / hwilke sedher
meste parten bleffue brukede ibland Propheffer och Stoca-
behänglar / til at fångsle / warrere / pläge och mörde folk.
Til thet

Il thet tingunde/ Så som Konung Erich haffuer
 varit en menniskio hatare / och intet wördet eller
 achtet någon menniskios lifff / Så haffuer han ock
 vdi sunderheet varit en rett Adel fiende/ Och haffuer för
 then skuld sigh til thet högsta ther om beslütet / huru han
 kunde platt vthrote all then gamle Adel här i Sweris
 ge / och göre sigh en nyy Adel effter sitt sinne / hwilken
 han ock framdeles i lite måtte achtede göre om intet / så
 som then förre / hwilket man altidh noggsampt aff honoms
 haffuer kunnet förnimme / thet han ock medh sielfsua ger
 mingen haffuer latit påskina / och förnemligest medh then
 gruffuelighe / förfärlige och ochristelige handel han togh
 sigh före Anno 70. 67. på Swartesiö gård / hwilken han
 seden vdi Upsale fuländede / emoot någre Swerigis Ri
 kes godhe Män och förnämste Adel / them han emoot
 Gudh / Lagh och Doom / och vthan all förstyllen och
 redeligh orsaak / haffuer så mördeligh latit taghe aff dage /
 at ibland Turcker och Hedhningar haffuer man aldrigh
 tilförenne hört eller förnummet sådant skeedt ware / O
 haffuer han til samme sijn omilde och tyranniske gerning
 ingen annett orsaak hafft / vthan alleneft at han hadhe
 legdt en Tydsk köpman til / en vng / lösachtigh / ond och
 ogudachtigh menniskia benemd Petter Saftro / som skulle
 säye sigh haffue hört och förnummet i Tydskland aff en
 vng Pomerst Adelman / widh namn Josua Generwis /
 at then ädle och welborne herte her Niels Swantesson
 sampt hans wener och förwanter / och all then förnäms
 te Adel

ste Adel här i Riket / skulle haffue föreent sigh ther vnsae
bringte Konung Erich ifrån Land och Rike / Endoch han
icke kunde bewiße ett ord medh ett wittne än sieder flere /
såsom ock omögheltig war / at han sådant skulle kunne
bewiße / effter thet war skynbarlighen dicitat och lughit.
Och hade aldrig någon Adelsman tencet sådant / vthant
Konungen och Jören Peersson haffue sådane lögn vdi
theres onde och wanartighe hiert. sielssue vpdicitat. Vpå
thet at the wille ther igenom ransake och probere (såsom
Konung Erich och Jören Peersson thet nu sedan sielssue
bekendt haffue) om något sådant kunde haffue varit på
fårde / Lät för thā skuld förscriffue en Herredag til Upsale
Och i medler tidh lät han på Swartefis fånglig infetie
then ädle och welborne herre her Swante Sture / Grefss
ne til Westerwijt / Frührerre til Hörningholm &c. Item
H. V. son then ädle och welborne herre her Erich Swan
tesson. Sammeledhes the ädhle och welborne herrer her
Steen Erichson Frührerre til Grefsnås / her Abram Gös
staffsson Frührerre til Torpa. Item then ädle och welbör
dighe her Iwer Iwersson til Strömstadh Riddere. Och
bleffue welbemelte gode herrer fast spotteligen och föracs
teligen vdi obehömligh rum ther håldne och ille trachtes
rede / En part aff theres tienere bleffue ther iemmerligen
marterede och plågedhe medh brennewijn och andre nyie
plåger / som Konung Erich och Jören Peersson vptenc
te / ther medh the wille twinge them at bekenne thet som
aldrig war.

Sämmeledes hade ock Konung Erich befalet welbemelte
her Abram Gösstaffsson at scriffua ett breff til then welbe
nemde

namde Josua van Genewitz / lydendes vñ ett harnest och
een gulskåd / och ändoch Konungen thet breff sielff hade
dichetat / såsom noghsampt bewyblig år / testkest loffuade
och tilfode welbemelte her Abram medh sin eedh / at sam-
me breff skulle ware honom och hans förwanter vthan
skada / hade han litwel ther m̄ annat i sinnet / såsom han
thet ock seden medh gerningen bewyste.

Och ändoch Jören Peersson nøge nøgh ransakade vñ
förbemelte handel / och lade ther vpå sijn högste och störste
flit / kunde doch ingen saak sinnes medh wälbemelte gode
herrer / vthan tå the wore för rette / och han them fast
groffueligen medh en hoop skäll ord / vthan all bestedh och
grund anklagede / gjorde Konungen sielff theres vrsækt /
Icke thes mindrelät han före them snypligen medh pro-
fesser och Stockeknechter vdi små batar hwar för sijn /
hwar effter annan / så at the icke skulle så talas widh / the
ther seden bleffue forwarede i Upsale vdi stinckende och
stygge fångsle / och måden the ther såte / bleffue the och
någre åhrlige mån flere på Herredagen i Upsale vthros-
pedhe och beklagedhe för Rikesens förrådere och otrogne
Mån / hwilket han doch medh ingen sanning kunde be-
wise / såsom thet icke heller ån nu bewises kan. Men Ko-
nungen och Jören Peersson brukede ther vthinna theres
eighen list och ifundigheet / och wille med theres falske
handel / prachitiker och stemplinger bewise sådane ankla-
gan vara san / Och ändoch then menige man som tilstå-
des wore på Herredagen icke kunde eller wille sådane saker
samtyckie / bleffue the litwel ther til nödde och twingnel
at försegle någre doombreff / effter som Jören Peersson
D iij hade

Hade them förestäl/ oanseendes at ingen fick läse eller höre
thet breffuet som the tå måtte försegle.

Och när som sådant hades för hender/ begaff thz sig
(som olyckes wille) at welbemelte her Niels Sture /som
hade warit Konung Erichz ärende in i Lottringen och til
then Komerske Keyseren/ kom sielss tilstådhes til Konun-
gen i Upsale/hwilken strax bleff fängligh anammet och
fatt i tornede / och sedan annan daghen ther effter vpford
vdi ett annet hächtelse på Slottet.

Thu hade Konung Erich scriffuit wälbemelte Gressue
Swante til vdi sitt fängelse medh sijn eigen hand / som år
nu idagh tilstådes år / och tilfadh honom sijn Konglighe
gunst och wenskap igen / bekende sigh haffua giordt wäl-
bemelte gode Herre orett / och begäredhe aff honom wens-
skap / gick ock sielss tjt vp på Slottet / först in til then
ädle och welborne Herre her Steen Erichsson / togh ho-
nom medh sigh / och gick så in til wälbemelte Gressue
Swante / och bleff tå saken aldeles förligt och fördragen
vpå både sider / och ther medh gick Konungen sin wäg.
Men strax ther effter lopp han tilbake igen in vpå Slottet /
in i thet rum som wälbemelte her Niels Sture inne satt
fängen / medh en heel hoop aff sine mördare / som han ha-
de hoos sigh / then stack han först med en dagert i brystet /
ther näst stack then mördaren Peer Willamsson honom
trwert igenom öghat / och så baak vth genom hoffsuudet /
Sedhen bäre någre aff Konungens mordiske Drabanter
sine Frispiker och Hillebårder ock på wälbemelte godhe
Herre. Och ther medh lopp Konungen sin koo och til
Skots medh sine mördare / så monge som på honom wore
bestredde

besteedde. Kom ock hans Låremestare her Dyonsius till
honom/ menandes gōra ther wål vdi / at han skulle kom-
ma til honom/ then befalte han sine Drabanter slå ihjål /
såsom the ock gjorde/ och marterede honom all i stycker
sōnder. Medh thet samme sende Konung Erich ett budh
tilbake igen til Slottet/ at the skulle slå the andre gode Her-
rer ihjål/ vndantagendes her Steen Erichsson / hvarföre
worde ock en hoop LandzKnechter förordnedhe til at falle
in vdi hwar och eens Kåmer/ såsom ock skedde/ at the stors-
mede och rusede in till them ther the sate vdi theres sängils-
se / hugge och stunge vdi them / så at fåå wore vthaff
wålbelte gode Herrer/ som hade mindre än tingu eller
treitiys dödz sår vdi sigh. Och bleffue til theres dödh så yn-
keligen och iemmerligen pñnte och marteradhe / at ingen
reqligen ther aff så gråselighen scriffua kan. Och måtte
ingen aff wålbelte gode Herrer få Predicanterne eller
Gudz Lekamen til sigh / Såsom ock wålbelte godhe
Herrer/ lenge moste ligge ther på mord/ för ån som theris
wener/ Kåre föråldrer och förwanter finge ther aff någet
at weta. Swadh spott / föracht/ förtaal och förtreet them
sorghfulle Gressinne frw Mårete / samt flere ådle Fru-
ger och Jungfruger på samme tñdh år wedherfarit / och
hwadh för Klagegråat och ynkelig sorgelåte haffuer hördz
aff thet åhrlige Frugentimber/ som ther wore sedhan the
hadhe förnummet/ at thet ynkelighe mord war så ochrit-
teligen begåt/ thet hierte måtte ware aff steen / som icke
ther skulle haffue ynke och medhklidende vthöffuer. Och
likwel haffuer Konung Erich icke latit sigh ther medh
benöye/ at han så ynkeligen och iemmerligen haffuer latit
brings

bringte wålbemelte gode Zerrer om halsen som nu berörde
år/ vthan ock så sedan them och theres hele slecht och förs
wantnis til thes större förachtelse och försmådelse / latit
säye/ förkunne och vthrope på theres döde kroppar / thet
som theres och alle theres förwanters och effterkommens
des hedher och åhre på geller. Endoch mongen redeligh
Swenskt man wål weterligit år/ at wålbemelte gode Zer
rer och theris stam och herkumpst / haffue fast annat
och thet som åhrligit och berömlighit år aff Swerigis
Rike förskyllet.

Konung Erich hadhe ock budh effter then ädhe och
wålborne Zerre/ her Peer Greffue til Wisingsborgh/ Frj
herre til Riddholm/ Teslitest effter the ädle och wål
borne Zerrer/ her Göstaf Oluffzson Frjherre til Torpa/
Zer Erich Göstafzson Frjherre til Tostholm/ och ha
de bereedt wålbemelte Zerrer theres kamrer och theres do
mare så them som the andre / Och feledhe intet ther vdi
mere/ än at the för then longe wagh skuld the hade emels
lan Westergöeland och Upsale / komme två eller tree da
ger sedan Konung Erich war draghen tåden / thet war
näst Gudh the welbemelte gode Zerrers luff.

War ock vdi like motte medh profosser och Stockes
bånglar budh effter the ädle och wålbördige Zerrer / her
Ture Peersson til Salestadh / her Claes Flemming til
Swidia/ her Claes A kesson til Byestadh/ Riddere/ hwil
ke så vpå åtskillige orter wore stadde vdi Konüg Erichz
werff och årender / Så ock effter andre flere. Och war
blodhbadet reedt til wålbemelte Zerrer alle / så at Konü
gen hade iwsatt sig thz före i sinnet / at ingen skulle tüne
vndslippe/

vndslippe/ Och hwar Gudh almechtig thet synnerligen
icke hade förhindret/ hade thet ock ther til kommet.

XXI.

Il thet förste och tingunde / Sedan thet ynkelighe
mord skeedt war vdi Upsale / wille then förråderen
Jören Peersson sampt Christer Peersson tagit med
sigh en hoop knechter / och draghit til Gripsholm / och
ther slagit ihäl wår allernådige Herre och Konung nu re-
gerandes / och sedan sticket s. K. Ma. Furstinne / som
nu är wår nådighe Drottning / til Rysseland / effter som
Konig Rich thet tilförene Storfursten hade loffuat och
tillsagdt / genom sine hemlige scriffueller / hwilket ochriste-
lige och gruffuelige vpsät genom Gudz synnerlige milde
försyn på then tjdth bleff förtagit. Doch haffuer Konung
Rich vppehållit thz Rysselka Sendebudh här i Stoc-
holm öffuer ett heelt år / i then acht at han sådane
sine otillbörlige tillsager effterkomme oc fulborde wille.

XXII.

Il thet andra och tingunde / Doch effter han befruch-
tede / at hele Riket skulle haffue satt sigh vp emoot
honö för thz ogerning skul i vpsale skedde / betenckte
hå itt nyt ohörligit sund / til at beteckie sitt onde vpsät mzl
både thz han begåt oc än framdeles i sinnet hade / dictede
sigh at haffue warit siwk och swagh på then tjdth then
gerningen skedde / lade all skullen på Jören Peersson och
Christer

Christer Peersson och någre flere / och sade the hade för-
wilt honom på then tidh / och kommet honom ther til /
Och kunde wäl ljdhe at the måtte bliffue straffadhe ther
före. Gaff ock twenne sine breff vth / medh sijn eighet
hand vnder scriffuen / at Jören Peersson skulle infätties /
och ther til hålles / at han skulle stå all man til rette / som
honom hade någet til tale / och ther vthöffuer få sitt för-
tiente straff. Ther vthöffuer gaff han the nämeste för-
wanter til them som döde wore / någre skencker och förå-
ringer vdi guld och sölf / anammade ock någre reser ther
vpå thet helige och högwerdige Sacramente / at han ån-
grade sigh sådant haffue giordt / och skulle framdeles göre
Riket och alle förwanterne så mykit til wille och godhe
igen / som han hade giordt thm sorgh och bedröffuelse / och
stecke sigh en long tid / like som han intet wille befatte sig
mz Regemetet / utan wille late Riketsens Råd bestelle ther
mz / förhoppedes ther igenom at få någon orsak til at ful-
borde sijn onde förefatta mening / Han stelte sigh ock som
han icke wille troo hwadh man sade honom vm fienderne /
som då wore inkompne öffuer grenzen medh theres hele
Krigsmacht. Doch likwel när han förnam / at the wore
kompne vp i Östergötland / och så war bestelt / både mz
brotar och elliest / at the hwarthen kunde komme lengre vp
eller vth / medh mindre the hade bliffuit slagne och plate
nederlagde / bleff han då snart til pass igen / och sade sigh
wille draghe emoot them. Och bestelte han då saken icke
bättre / än at ther som han skulle haffue giordt fienderne
aff bräck och lagde midh / ther förlossade han them och
halp ther til at the komme sijn koos ostadde och vthan all
fabre

fahre/ I så måtte at han fordrede alt krigzfolck et til sigh
vp til Södermanneland/ icke alleneft ifrå Östergöland /
vthan ock ifrå Småland. När då fienderne wore komne
vdi theris frige behåld in vdi sitt eigit land/ drogh då Ros
nung Erich effter them öffuer grenzen / vthaff all the
Swenskes fördeel/ vdi then olägligeste tijdh vni året som
ware kunde/ både för meensföre och elliest / vpå thet han
ther medh kunde bringe en hoop aff krigzfolcket om hal
sen/ som han tilförenne hade giordt widh Halmstadh och
flerestådz/ hwilket doch bleff förekommit.

Och effter han sågh sigh haffue något anseende hoos
Krigzfolcket/ ther han tilförene twisflade vpå/ och intet mere
fruchte/ hwarken för fursterne/ Rikens Råd / Rids
derkapet och Adelen / lät han då strax förnimme hwadh
vdi hans hierte war/ Så at han kallede igen alle the förs
åhringer han vthgiffuit hadhe / och hwadh han tilförenne
hadeloffuet/ tillsagdt/ bebreffuet och förseglet / sampt then
förljknig som giord war / och sade / hwadh then Vps
sale handel belangede/ ther hade han giordt rett vdi. Gior
de ock sine tw breff vni intet / som han hadhe vthgiffuit
vni Jören Peersson / och lät tage then förråderen vthaff
fångilse/ lät vthrope honom för en åhrligh man/ och gaff
honom större welde seden/ än han hadhe tilförenne / oans
seendes at han war tree reser dömdt vthaff fyre tolffter
owilde åhrlige män/ både ådle och oådle/ til en weterlig
tiwff / mördere och meenetigh förrådere. Sade ock at th
doom som öffuer Jören Peersson war sagd/ gick icke all
enest Jören ahn / vthan honom sielff / hwarföre ock sams
me doom skulle ware alldeles ogild / och at alle både anklag
gere och the som dömdt hade / skulle stå vnder thet straff

om the hadh: welet dömdt honom til / Achrede och hälle
then förljktning fast vpå samme sättet / som han hölt thet
tilförent medh salige Gressue Swante / effter som tilfö-
renne berörde år.

Sedhen bleff och then handel om förljktningen emels
len Konüg Erich oc wår allernådige herre oc Konüg / Ko-
nung Johan 2c. then ene daghen olifere än then andre /
han förewende / at han wille giffue högbemelte W. U.
herre och Konüg ett litet stycke land i Lijfland / benemdt
W^ezel / för H. R. Ma. Furstendöme Finland / hwilket
land han icke hade intagit / icke heller wiste om han thet
kunde inbekomme.

XXIII.

DItz tridie och tingunde / Hassuer han och genom
sijn högfärd och ondste / ther med han hassuer wa-
rit optend / icke alleneft förhindret / at thet icke år
wordet förljkt och kommit til fridh emellen Swerige och
Danmarck / effter som både then Romerike Keyzare / Ko-
nunger och Furster sigh hadhe tilbudit / såsom förberörde
år / hwilkes vnderhandling han slett hassuer förachtet / v-
than hassuer och genom sådane sijn förachtelse / reede och
vpweckt Riket flere owener och fiender på halsen / Såsom
han och medh sine owise handlinger hassuer förderffuet
the höge och anseendelige gifftermål / som han wel hade
kunnet bekomme vthanlandz / och ther medh gjorde sigh
oc Riket möge fiender / som wel elliest hade bliffuit wener /
Såsom skeedde medh then Legation han hade til högbor-
ne Furste och herre her Philippus Landgressue til Hessen /
ther på

ther på han hade giffuit the ädle och welborne Herrer her
Niels Gylensstiern til Juglewigt / Rikens Canzler / och
her Jören Sera Fröherre til Ollendö sin fulmacht / ick
alleneft at beslute then gifftermåls handel / som han tilfö
renne medh högbemelte Landgressuens dotter påbegynt
hade / vthan ock bliffue henne fölgachtige her in i Riket.
Och i medler tjdh scress han sielff Drotningen i Enges
land til fast widh een annor mening / hwilket bress bleff
feden i siön vptagit / ther igenom then handel bleff aldeles
aff slagen / honom och sine Sendebudh til ingen ringe
förklening.

XXIII.

Il thet fierde och tingunde / Hassuer ock Konung
Erich emoot all lofligh / Kongligh och furstligh
bruck / ick alleneft sigh och sitt Konglige stånd til
förnedring / vthan ock sine höge förwanter och slecht / och
hele Swerigis Rike til störste skam och blygd / tagit sigh
sin frille / then een ringe Landz knechtz eller Stockeknechtz
dotter är / til echte sustro / och latit henne kröne til Swes
rigis Rikis Drotning / Och hassuer ther medh bespottet
och förachtet alle höge Potentater och furstlige personer /
Så ock sin eigen faderlige herkampst / och Swerigis Ri
kes herkap och Adel / hwilket ock ther vthaff noghsampe
kan bewises / effter han ock någre gånger hassuer för ban
nat then stund / at hans salighe frw modher skulle taghe
någghen Swensk til ächte.

Han wille ock medh samme sijn skendelige gifftermål/
komme sine bröder ifrå Swerigis Rikis Succession / och
at hans barn allenest skulle bliffue widh Regimentet / Så
som han ock ther igenom meente sigh haßue ytterlighere
tilfelle och lågenheet at twinge sine bröder / och andre fle
re ständer her i Riket.

Han haßuer ock warit til sinnes / effter som Jören
Peersson i sitt ytterste haßuer bekendt / och ther om mon
ge weterligit war / vdi sijn bröllops högtidh / at welet late
bringe sine Bröder och andre the förnämste aff Adelen
om halsen / som tüt tå hade kommit / hwilket doch genom
Guds synnerlige försyn then gång bleff förhindret / effter
the högborne Furster tå icke komme tilstådes.

Sedhen han hadhe förorsaket högbemelte Konglige
Maiestat och then högborne Furste Hertigh Carl til then
fiendelige handel theris U. emoot honom foretage moste /
haßuer han ock haßt vdi vpsåt / at wele late sköfle och se
dhen vpbrenne Stocholms stadh sampt medh Slottet /
och the förnämste Örligsskip / Och hade seden welet m
någre aff the små skip sampt all Swerigis Rikes Drängel
och annen förrådh / som her tå hade warit på slottet / be
giffuit sigh til Rysseland / och vpweckt Riket then fienden
på halsen. Hadhe han ock tå achtet latit slå ihjäl alle the
som han hade någon mistancka til / och icke wille med ho
nom hälle.

Här haßuer ock tå gått för alment rychte / at han hade
welet medh thet same latit vpbrenne her på slottet / både
then högborne Furstinne salige Konung Göstafz effter
lätne hwißew / och sine eigne systre / sampt Gressuinner /
Svrow

Frwr och Jungfrwer som här så wore. Eller han hadde
ock welet försticke them til Rysseland/ ther the ock aff ett
sådant grofft och barbariskt folck hade kunnet bliffuit yn-
keligen och småligen medh farne.

Upå thet seneste/ seden Stocholms Stad och Slott/
war vdi Kong. Mai. til Swerighe war aller nådighe
Herres och Konungz Konung Johans 2c. hånder och
wåld / kunde Konung Erich ändoch icke vnderlate vrgin-
te sitt mordiske och blodtörstige sinne / stälte sigh emoot
wålbemelte her Sten Erichsson / som han wille giffue
sigh honom til fånge / Och hade doch liuwel bestält med
någre Drabanter / som skulle stinge honom ihäl / så at then
gode Herren / som menige Riket kunde haßue haßte åhre
och gagn vthaff / måtte ther vthößfuer förtjdelighen
såttie Ljuffuet til.

Sådane oc andre store laster oc odygder / som Konung
Erich haßfuer bedriffuet / och man än nu kunde giffue
tilkenne / wil man här vthinnen / både för Korthetennes /
och hans Konglige herkumpst och höge förwantnis skuld
wjderehaßfue fördrag at beröre / Och haßfuer Gud Allz
mechtigh för sådane hans ogudacheige / onlide / blodh-
törstige / onde och skadelige Regemente / icke allenest för-
stött honom ifrå Swerigis Rikes regering / utan ock stras-
ffet honom medh en rett Sauls anda / hwilken så haßfuer
förbårdet och förstöcket hans hierte / at hen icke kan än nu
bekenne sig / och haßfue ijder och ånger för sine misgermin-
ger som han haßfuer bedriffuit / utan säger at han haßfuer
giordt alt rett. Then samme ande / then han sielff haßfuer
giffuit namn / och kaller honom Koppaff / tag her ock
Lijj honom

honom å som offteast wett och förnuffte ifrå / så at han
icke kan haffue fridh för honom hwarken natt eller dagh.

Åre nu alle öffuerheter aff Gudh förordnede / thet
gode til at fordre / och the onde til at straffe.

Och Konung Rich twert emoot / the onde haffuer vp
haffuet / och the frome orettröjligen förfölgt.

Så haffuer han vppenbarligen handlet emoot Guds
ordning / wilia och befalning.

Haffuer och Konung Rich lossuet och sworit allom
Swenskom och Swerigis Rike sin Konglighe Eedh vns
der Guds namn / at wole ware och bliffue them för en
godh och rettröjs / Christeligh / from Regent så lenge han
less de / thet vppå haffuer åter hele Riket hyllet och anama
met honom för Konung igen.

Thette löffte haffuer han Gudh och the Swenska fast
ille hållet / theföre haffuer han giordt sin Konglige hyls
ning och theres eedh sielff krasslöds och vm innet.

Och wil thet vthaff öwikeligen fölie / at han bådhe för
Gudh och menniskior all sin Konglige högheet och rettig
heet / förwercket och förbrutit haffuer.

Och ändoch tyrannij så wäl som alle andre plågher
äre synda straff / så kommer doch tyrannij måst aff theris
eigen onde / frige wille och mistancke / som thet bedriffue /
och theris onderådhyffuere / at the taghe för grosse til sa
ken / så at Gudh moeste taghe thet offuan vdi medh / så
frampt land och Rike icke skola gå aldeles til grund.

Såsom

Såsom thet och wisseligen haffuer warit Gudz werck /
för ty at ändoch honom haffuer warit noghsampt och op-
penbarligit rådt och förmanet (seden man då förnam / at
hans bröllop endelighen skulle gå fort för sikh / och han
hade vdi sinnet mykit ondt på samme tindh at fulkompne
och bedriffue) at han skulle taghe sitt Regemente någhot
Christeligere och bättre före / än såsom han gjorde / hälle
then förlåtning som giord war / och öffuergiffue Jören
Peersson / Christer Peersson och flere sine onde rådghiffue-
re / så frampt the icke skulle bliffue förorsaketh til någre
andre wägher / Så haffuer doch alt sådant intet kunnet
hielp / vthan bleff doch lengst werre / På thet sidste bleff
ue honom oppenbarlige vndsäyelse breff tilscreffue / och
kände doch litwel intet thes heller sådane sijn olycke företo-
me / åhuru stoor macht och tilfelle han hade / förty Gud är
icke then Gudh som ogudachtigt wäsende behager / Then
som ond är / bliffuer intet för HERRen / Hans ansichte
står emoot them som ille göre / och han skal vthplane aff
iorden hans åminnelse. Then falske och blodhgirighe skal
neppligen komme til helffrenne aff sin ålder

Monge Tyråner haffue most sitta nedre på iordenne /
och Cronen är satt på then ther man intet på tänckte.

Och effter wold och orett / blodz vthgiutelse och ty-
ranni är styggeligit för Gudh / så är icke synd för mennis-
skior / at stilie sikh ther aff medh / helst når man seer / at
thet wil gå alt för högt xpå. Ty man är fast mere plich-
tigh monge ostyllige och froine / Ja ett heelt Konge Rike
til at hielp och frelse / än en ond och ogudachtigh Tyran /
til at

til at høre och lydhe / helst når ingen förbättring är til at
förhoppes och förwente.

Medhen nu the Swenske haffue hyllet Konung Rich
för en Arff Konung / vpå thet han skulle bliffue them och
menige Swerigis Rike thes hullere och bättre / smoot thet
store åhre och trooheet the bewijste honom fram för alle
andre Konunger / som vdi Swertighe för honom warit
haffue / skeedt är / Och han ther vpå haffuer medh tw
vp
recte singer loffuet och sworit them alle widh Gudz heli
ge och dyrebare namn / för ån han fick Cronen vpå sitt
hoffundh / at han wille förestå them alle och Swerigis
Cronen som en godh / from / rettwijs / och mild herre och
Konung ågner och bör / Och hälle them widh Swerigis
Lagh / och andre godhe och gamble sedwenier / Ther vpå
theris löffte och tillsager haffue warit grundat / Och eff
ter han samme sin Redh / hwilken han giordt haffuer / nu
sedhen til thet minste icke hållit haffuer / danseendes at the
haffue troligen tient honom på thet ottonde åhr / och ther
wthöffuer förwåghet theris löff och leffuerne / såsom och
monge theres slecht och förwanter för hans skul haffue
fått helsen och lifffuet effter / vpå alle tugh och reser / ther
the haffue warit tillsagde, utan stelt och förhållit sig emot
them igen / vthan skål och all rettmåttigh foge och orsaak /
som en fiende och gruffueligh Tyran / hållit hwarken bress
eller segel / vthan stått them effter gods / åhre / löff och leff
uerne / förfrånckte och giordt om intet Swerigis Lagh och
alle Konglige och Furstlige friheter / herligheter och Ades
lige priuilegier / onytteligen förslöset Rikseens Drågel och
inkumpst / then Swenske Adel / Stam och slecht vdi grund
til at

til at vthrote / och trachtet ther effter at komme Riket vdi
ewigh tråldom / förderff och vndergång / och vdi fremmet
de hender / och sielff vthaff luttet ondste och dieffuuls in-
giffter / alle Christne Herrer och Furster / och besynnerlige
thet hele Swenske Ridderskapet til förachtills och förtrret /
medh sitt gifftermål / förnedret och skemdi sijn Furstlige
och Konglige eigen slecht och herkomst / och draghit them
en hoop obyrdige weterlige ogerningsmän öffuer hössu-
det / Ther til medh gjorde och vprettet ett sådant förbund
medh Ryssen / som icke allenest Swerigis Rike vthan och
iemwel flere Nationer / hwilke Rysseland närmest belig-
gendes äre / til skade / ther medh såsom han elliest i monge
måtte haffuer reetedt them then ene mechtige fienden vpå
effter then andra / och ingenstads welet eller kunnet stille
någet til gode igen.

Therföre haffue the varit nödde och twungne / så
framt menige Riket icke skulle komme vdi thet aller yterste
förderff / at vpsäye honom huldschap och manschap / achte
och hälle honom för alles theris härkteste fiende / Ty the
haffua varit för Gudh och all menniskligh rettwise / mere
plicitige och skyllige at betenckie theris käre fäderne lands
almenneliche bedste (som och nu then höghe tidh varit
haffuer) än at tilsee then ene ogudachtige / onde menni-
skies skadelige och förderffuelige Regimentelenger haffue
framgång. Och medhan Regimentet är dagligen bliffuit
styggere och farligere / Ther til medh haffuer Gudh stras-
ffet honom / och tilskicket honom en rett Sauls anda / så
at han til besynnerlige tidher haffuer varit slett wild / och
så wiste eller kunde han intet annat taghe sigh före / än
mörde

mörde och slå folck ihäl / Therföre effter han allerede
alt för myckit sådant vpå monge oskyllige / bådhe ädle och
oädle / som noghsampt tilförenne förmålt är / bedruffuit
hassuer / och aldrig kunde bliffue mått vrbaff blood / Och
än nu vdi sitt fängisē någre gånger thet samme hassuer
volet tåbinde / hassue the sådant framdeles til at förtage /
icke annorlunde wist eller kunnet förekomme / än at hälle
honom vdi een nöghe / doch furstlig fängligh förwaring /
så lenge hans iuffztidh warer / och hans affödhe
dömdt och aff sagdt för theris förachtelige
och olaglige herkumpst skuld / ifrå
all arfligh rettigheet til
ewigh tidh.

legi lincolnia 1733 die 31 Julij